

ДЕСЕТА РЕВИЗИЯ НА МЕЖДУНАРОДНАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА БОЛЕСТИТЕ.

ГЛАВА V (F): ПСИХИЧНИ И ПОВЕДЕНЧВСКИ РАЗСТРОЙСТВА

(ВКЛЮЧИТЕЛНО РАЗСТРОЙСТВА НА ПСИХОЛОГИЧНОТО РАЗВИТИЕ)

КЛИНИЧНИ ОПИСАНИЯ И ДИАГНОСТИЧНИ УКАЗАНИЯ

**съдържание
страница**

Въведение

Списък на категориите с два кодови знака

Индекс със списък на категориите с три, четири и пет кодови знака

Клинични описания и диагностични указания

Приложение

Приноси

**Български превод:
д-р Веселка Христова
н.с. Златка Михова
д-р Кимон Ганев**

под редакцията на проф. А. Жабленски

ВЪВЕДЕНИЕ

МКБ-10, Глава V: ПСИХИЧНИ И ПОВЕДЕНЧЕСКИ РАЗСТРОЙСТВА (включително разстройства на психологичното развитие) съществува в няколко различни версии, предназначени за различни цели. Представената тук версия е за обща употреба в клиниката, преподаването и различните служби и е озаглавена “КЛИНИЧНИ ОПИСАНИЯ И ДИАГНОСТИЧНИ УКАЗАНИЯ”.

Изложение

Ползващите глосария е добре да изучат това общо въведение и да прочетат внимателно уводните и обяснителни бележки, дадени в началото на няколко от разделите на класификацията. Това важи особено за Раздел F23 (Остри и преходни психотични разстройства) и Раздел F3 (Разстройства на настроението /Афективни разстройства/). Специални усилия са положени за обясняване на подходите към класификацията на тези разстройства, поради отдавна известните за всички трудни проблеми, свързани с описанието и класификацията им.

За всяко разстройство е дадено описание на основните клинични признаци, както и на всички важни, но не толкова специфични, придружаващи белези. Следват “Диагностични указания”, където са посочени броят и съотношението на симптомите, които обикновено се изискват за поставяне на сигурна диагноза. Тези указания са формулирани така, че да позволяват известна гъвкавост при вземане на диагностични решения. Това е уместно при разнообразните и често напрегнати клинични ситуации, когато се налага поставянето на провизорна диагноза при отсъствие на достатъчно ясна клинична картина и при недостиг на информация. В някои случаи, за да се избегнат повторенията, клиничното описание и някои от диагностичните указания са дадени за групи разстройства в допълнение към тези за всяко отделно разстройство.

Когато поставените в диагностичните указания изисквания са напълно удовлетворени, диагнозата може да се смята за поставена “с увереност”. В повечето случаи е полезно да се постави диагноза, дори когато те са само частично удовлетворени. Този, който ползва диагностичните указания трябва да реши, дали да отрази по-ниските степени на увереност (във вид на “условна” /временна/ диагноза, ако се очаква още информация, или на “предполагаема”, ако е малко вероятно получаването на допълнителна информация), когато не са напълно удовлетворени изискванията, поставени в диагностичните указания. Обозначенията за продължителността на симптомите също са по-скоро общи указания, отколкото **строги** изисквания. Клиницистите трябва да се ръководят от собственото си съждение за избор на подходяща диагноза, дори ако продължителността на даден симптом е по-кратка или по-голяма от посочената.

Диагностичните указания трябва да се ползват и като полезен стимул за клиничното преподаване, тъй като те припомнят моменти от клиничната практика, които могат да се намерят в по-обширна форма в повечето учебници по психиатрия. Те са подходящи за някои видове изследователски проекти, при които не се изискват по-голямата прецизност (и следователно ограничения) на Изследователските диагностични критерии.

Тези описания и указания не съдържат в себе си теоретични постановки и не претендират да са изчерпателни твърдения за сегашното състояние на познания за психичните разстройства. Те са просто набор от симптоми и тълкувания, за които голям брой съветници и консултанти от много различни страни са се споразумели, че представляват една разумна основа за дефиниране на “типичните” разстройства.

Неврози и психози

Традиционното деление на неврози и психози, съхранено в МКБ-9 (макар и нарочно оставено без какъвто и да било опит за дефиниране на тези понятия), не се използва в

МКБ-10. При все това, терминът “невротичен” все още се запазва за епизодична употреба и се среща, например, в заглавието на голямата група разстройства, F4: “Невротични, свързани със стрес и соматоформни разстройства”. С изключение на депресивната невроза, повечето от разстройствата, смятани за неврози (от тези, които използват това понятие), се намират в този раздел, а останалите са в разделите, които следват. Вместо да се спазват дихотомията невроза/психоза, разстройствата тук са подредени в групи, според основните общи теми или дескриптивни сходства, което прави класификацията по-удобна за ползване. Например, циклотимията F34.0 е във F3 Разстройства на настроението (афективни разстройства), а не във F6 Разстройства на личността и поведението при възрастни. Всички разстройства, свързани с употребата на психоактивни вещества са заедно във F1, независимо от тяхната тежест.

“Психотичен” е запазен като удобен описателен термин, по-специално в F23, Остри и преходни психотични разстройства. Употребата му не предполага никакви схващания за психодинамични механизми, за наличие или отсъствие на съзнание за болест, или за “проверка на действителността”. Терминът просто се използва за обозначаване наличието на халюцинации или нелудности, или на неголям брой определено абнормни състояния - силна възбуда и свръх активност, тежко и продължително затваряне в себе си, не дължащо се на депресия или тревожност, подчертана психомоторна забавеност и кататонни прояви.

Терминологични проблеми: (I) Разстройство

Терминът “разстройство” се използва в цялата класификация, за да се избегнат още по-големите проблеми, свързани с употребата на термини като “болест” и “заболяване”. “Разстройство” не е точен термин, но тук той се използва за обозначаване съществуването на клинично разпознаваем набор от симптоми или поведение, които в повечето случаи са свързани с дистрес и с нарушения на поведенческите функции - винаги на личностово ниво и често на групово или социално ниво (но не само последното).

Терминологични проблеми: (II) Психогенно и психосоматично

Терминът “психогенно” не е използван в названията на категориите, предвид различните му значения в различните езици и психиатрични традиции. Все още, той се среща на някои места в текста, което означава, че според поставящия диагнозата, важна роля в генезата на разстройството играят определени житейски събития или затруднения. “Терминът “психосоматично” не се използва по подобни съображения. Разстройствата, обозначени в други класификации като психосоматични тук се кодират във F45 (Соматоформни разстройства), F50 (Разстройства на храненето), F52 (Сексуална дисфункция) и F54 (Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройства или болести, класифицирани другаде). Трябва да се обърне особено внимание на категория F54, която беше категория 316 в МКБ-9 и да не се пропуска същата да се използва за уточняване връзката на телесните разстройства, кодирани другаде в МКБ, с емоционални причини. Пример е кодирането на психогенна астма или екзема с помощта на (1) F54 от глава V (F) и (2) съответния код за телесното заболяване от други глави на МКБ.

Записване на повече от една диагноза

Препоръчва се клиницистите да следват общото правило да регистрират толкова диагнози, колкото са необходими да отразят клиничната картина. Когато . се записват няколко диагнози обаче, най-добре е да се даде предимство на една от тях като водеща, а всички останали да се обозначат като спомагателни или допълнителни диагнози. На първо място трябва да се избере диагнозата, която има най-пряко отношение към повода, поради който се поставят диагнозите, В много от случаите това ще бъде разстройството, което налага консултацията или приемането в болница, амбулатория или дневен стационар. В други случаи обаче, например когато се резюмира цялостното развитие на

пациента, най-важната диагноза може да бъде “доживотната”, и тя би могла да се различава от тази с най-пряко отношение към консултацията (например, пациент с хронична шизофрения търси лечение поради симптоми на остра тревожност). Ако, има някакво съмнение относно реда на записване на диагнозите, или ако този който поставя диагнозата не е сигурен за каква цел ще бъде използвана информацията, съществува простото правило да се запишат диагнозите в последователния ред, по който те са изброени в класификацията.

Деца и подрастващи

Разделите F8 Разстройства на психологичното развитие и F9 Поведенчески и емоционални разстройства с начало типично за детството или юношеството включват само тези разстройства, които са специфични за детството или юношеството. Известен брой разстройства, кодирани в други раздели, могат да възникнат при лица на почти всякаква възраст и трябва да се използват и при децата и подрастващите, когато това се налага. Такива примери са разстройствата на храненето F50, на съня F51 и на половия идентитет F64. Някои фобии, наблюдавани при децата, поставят особени проблеми пред класификациите, както е отбелязано в описанието на F93.1 Разстройства с фобийна тревожност в детството.

Записване на диагнози от други глави на МКБ-10

Подчертано се препоръчва използването на други глави от системата на МКБ-10 в допълнение към глава V (F). В приложението са изброени главите с най-пряко отношение към службите за психично здраве и са възпроизведени или обобщени най-важните им раздели. Част от тях са:

Глава VI Болести на нервната система (G)

Глава XVII Вродени малформации, деформации и хромозомни аномалии (Q)

Глава XVIII Симптоми, признаци и абнормни клинични и лабораторни данни, неклассифицирани другаде

Глава XIX Нараняване, отравяне и някои други последствия от външни фактори (S, T)

Глава XX Външни причини за заболяемост и смъртност (X)

Глава XXI Фактори, оказващи влияние върху здравния статус и контакта със здравните служби (Z)

Как да запишете Вашата диагноза

Отразете Вашата психиатрична диагноза от Глава V (F), като нанесете писмено кодовия номер и текста на диагнозата. Направете същото за всяка допълнителна диагноза от Приложението. Бъдете особено грижливи да впишете пълната диагноза с думи за тези кодове, които тук са дадени само с три знака. Това ще позволи на служителите в медицинските картотеки и статистиците без трудност да открият обозначенията с четвърти кодов знак в основното издание на МКБ-10.

Други версии на МКБ-10 V (F)

Други версии на МКБ-10 V (F), които са разработени или се разработват успоредно с тук представената версия са:

(I) Набор от Изследователски диагностични критерии (ИДК-10). **(II)** Многоаспектна система за описание на пациентите и разстройствата, от които страдат. **(III)** Опростена класификация за употреба в първичните здравни служби. **(IV)** Съкратен глосарий (подобен по дължина и формат на настоящия глосарий към МКБ-10. **(V)** който ще бъде отпечатан в основното издание на МКБ-10. Той е за употреба от неспециалисти и за справка относно съвместимостта с други класификации.

Тези версии се подготвят отделно и ще бъдат изпитани на терен в международен мащаб преди да бъдат изготвени окончателните им редакции.

СПИСЪК НА КАТЕГОРИИТЕ С ДВА КОДОВИ ЗНАКА, F0 - F9

- F0** ОРГАНИЧНИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО СИМПТОМАТИЧНИ ПСИХИЧНИ РАЗСТРОЙСТВА
- F1** ПСИХИЧНИ И ПОВЕДЕНЧЕСКИ РАЗСТРОЙСТВА, ДЪЛЖАЩИ СЕ НА УПОТРЕБА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА
- F2** ШИЗОФРЕНИЯ, ШИЗОТИПНИ И НАЛУДНИ РАЗСТРОЙСТВА
- F3** РАЗСТРОЙСТВА НА НАСТРОЕНИЕТО (АФЕКТИВНИ РАЗСТРОЙСТВА)
- F4** НЕВРОТИЧНИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТРЕС И СОМАТОФОРМНИ РАЗСТРОЙСТВА
- F5** ПОВЕДЕНЧЕСКИ СИНДРОМИ, СВЪРЗАНИ С ФИЗИОЛОГИЧНИ НАРУШЕНИЯ И ТЕЛЕСНИ ФАКТОРИ
- F6** РАЗСТРОЙСТВА НА ЛИЧНОСТТА И ПОВЕДЕНИЕТО В ЗРЯЛА ВЪЗРАСТ
- F7** УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ
- F8** РАЗСТРОЙСТВА НА ПСИХОЛОГИЧНОТО РАЗВИТИЕ
- F9** ПОВЕДЕНЧЕСКИ И ЕМОЦИОНАЛНИ РАЗСТРОЙСТВА С НАЧАЛО, ТИПИЧНО ЗА ДЕТСТВОТО И ЮНОШЕСТВОТО И НЕУТОЧНЕНО ПСИХИЧНО РАЗСТРОЙСТВО

ИНДЕКС

В този документ категориите с два кодови знака са изписани с подчертани главни букви, категориите с три кодови знака - с подчертани малки букви, а категориите с четири и пет кодови знака - само с малки букви.

СПИСЪК НА КАТЕГОРИИТЕ С ТРИ КОДОВИ ЗНАКА, F00-F99

F0 ОРГАНИЧНИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО СИМПТОМАТИЧНИ ПСИХИЧНИ РАЗСТРОЙСТВА....

- F00 Деменция при болестта на Alzheimer (*)
  - F00.0 Деменция при болестта на Alzheimer с ранно начало (тип 2)
  - F00.1 Деменция при болестта на Alzheimer с късно начало (тип 1)
  - F00.2 Деменция при болестта на Alzheimer - атипична или от смесен тип
  - F00.9 Неуточнена
- F01 Съдова деменция (*)
  - F01.0 Съдова деменция с остро начало
  - F01.1 Мултиинфарктна (предимно корова) деменция
  - F01.2 Подкорова съдова деменция
  - F01.3 Смесена корова и подкорова съдова деменция
  - F01.8 Друга
  - F01.9 Неуточнена
- F02 Деменция при заболявания, класифицирани другаде (*)
  - F02.0 Деменция при болестта на Pick
  - F02.1 Деменция при болестта на Creutzfeldt-Jakob
  - F02.2 Деменция при болестта на Huntington
  - F02.3 Деменция при болестта на Parkinson
  - F02.4 Деменция при вирусен имунодефицит у човека (HIV инфекция и СПИН)
  - F02.8 Деменция при други заболявания

F03 Неуточнена деменция (*)

(*) 5-ти кодов знак за уточняване на деменция при F00-F03 с допълнителни симптоми:

- .x0 без допълнителни симптоми
- .x1 други симптоми, предимно налудни
- .x2 други симптоми, предимно халюцинаторни
- .x3 други симптоми, предимно депресивни
- .x4 други смесени симптоми

F04 Органичен амнестичен синдром,непредизвикан от алкохол или медикаменти

F05 Делир, непредизвикан от алкохол или медикаменти

- F05.0 Делир, ненадстроен върху деменция
- F05.1 Делир, надстроен върху деменция
- F05.8 Друг
- F05.9 Неуточнен

F06 Други психични разстройства, дължащи се на мозъчна увреда и дисфункция или на телесно заболяване

- F06.0 Органична халюциноза
- F06.1 Органично кататонно разстройство
- F06.2 Органично налудно (шизофреноподобно) разстройство
- F06.3 Органични разстройства на настроението (афективни разстройства)
  - .30 органично манийно разстройство
  - .31 органично биполярно разстройство
  - .32 органично депресивно разстройство
  - .33 органично смесено афективно разстройство
- F06.4 Органично тревожно разстройство
- F06.5 Органично дисоциативно разстройство
- F06.6 Органична емоционална лабилност (астенно разстройство)
- F06.7 Леко когнитивно разстройство
- F06.8 Друго
- F06.9 Неуточнено

F07 Разстройства на личността и поведението, дължащи се на мозъчно заболяване, увреда и дисфункция

- F07.0 Органично разстройство на личността
- F07.1 Постенцефалитен синдром
- F07.2 Посткомоционален синдром (посттравматичен органичен мозъчен синдром)
- F07.8 Друго
- F07.9 Неуточнено

F09 Неуточнени органични или симптоматични психични разстройства

F1 ПСИХИЧНИ И ПОВЕДЕНЧЕСКИ РАЗСТРОЙСТВА, ДЪЛЖАЩИ СЕ НА УПОТРЕБА НА ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА

- F10.- Разстройства вследствие употреба на алкохол
  - F11.- Разстройства вследствие употреба на опиоиди
  - F12.- Разстройства вследствие употреба на канабиноиди
  - F13.- Разстройства вследствие употреба на седативни или сънотворни средства
  - F14.- Разстройства вследствие употреба на кокаин
  - F15.- Разстройства вследствие употреба на други стимуланти /включително кофеин/
  - F16.- Разстройства вследствие употреба на халюциногени
  - F17.- Разстройства вследствие употреба на тютюн
  - F18.- Разстройства вследствие употреба на летливи разтворители
  - F19.- Разстройства вследствие комбинирана употреба или употреба на други психоактивни вещества
- 4-ти и 5-ти кодов знак за уточняване на клиничното състояние:
- F1x.0 Остра интоксикация
    - .00 неусложнена
    - .01 с травма или друго телесно нараняване
    - .02 с друго медицинско усложнение
    - .03 с делир
    - .04 с нарушения във възприятията
    - .05 с кома
    - .06 с гърчове
    - .07 патологична интоксикация
  - F1x.1 Вредна употреба
  - F1x.2 Синдром на зависимост
    - .20 понастоящем не употребява
    - .21 понастоящем не употребява, но се намира в защитена среда .22 понастоящем е под клинично наблюдение на поддържащо или заместващо лечение (например с метадон)
    - .23 понастоящем не употребява, но се лекува с аверзивни лекарства или блокери (например naltrexone или disulfiram)
    - .24 понастоящем употребява
    - .25 непрекъсната употреба
    - .26 епизодична употреба (дипсомания)
  - F1x.3 Абстинентно състояние
    - .30 неусложнено
    - .31 с припадъци
  - F1x.4 Абстинентно състояние с делир
    - .40 без припадъци
    - .41 с припадъци
  - F1x.5 Психотично разстройство
    - .50 шизофреноподобно

VIII

- .51 с преобладаване на налудности
- .52 с преобладаване на халюцинации
- .53 с преобладаване на полиморфни симптоми
- .54 с преобладаване на депресивни симптоми
- .55 с преобладаване на манийни симптоми
- .56 смесено

F1x.6 Амнестичен синдром, предизвикан от психоактивни вещества

F1x.7 Остатъчно и късно появило се психотично разстройство, предизвикано от психоактивни вещества

- .70 оживени сцени от миналото (flashbacks)
- .71 личностово или поведенческо разстройство
- .72 остатъчно афективно разстройство
- .73 деменция, предизвикана от психоактивни вещества
- .74 друго трайно когнитивно нарушение
- .75 психотично разстройство с късно начало

F1x.8 Други психични и поведенчески разстройства, предизвикани от психоактивни вещества

F1x.9 Неуточнено психично и поведенческо разстройство, предизвикано от психоактивни вещества

F20-F29 ШИЗОФРЕНИЯ, ШИЗОТИПНИ И НАЛУДНИ РАЗСТРОЙСТВА

F20 Шизофрения (*)

- F20.0 Параноидна шизофрения
- F20.1 Хебефренна шизофрения
- F20.2 Кататонна шизофрения
- F20.3 Недиференцирана шизофрения
- F20.4 Постшизофренна депресия
- F20.5 Резидуална шизофрения
- F20.6 Проста шизофрения
- F20.8 Друга
- F20.9 Неуточнена

(*) Начин на протичане:

- F2 0.X0 непрекъснато
- F2 0.X1 епизодично с прогресиращ дефицит
- F2 0.X2 епизодично с устойчив дефицит
- F2 0.X3 епизодично ремитиращо
- F2 0.X4 непълна ремисия
- F2 0.X5 пълна ремисия
- F2 0.X8 друго
- F2 0.X9 период на наблюдение, по-малък от година

F21 Шизотипно разстройство

F22 Персистиращи налудни разстройства

- F22.0 Налудно разстройство

- F22.8 Друго
- F22.9 Неуточнено
- F23 Остри и преходни психотични разстройства
  - F23.0 Остро полиморфно психотично разстройство (без симптоми на шизофрения)
    - .00 несвързано с остър стрес
    - .01 свързано с остър стрес
  - F23.1 Остро полиморфно психотично разстройство със симптоми на шизофрения
    - .10 несвързано с остър стрес
    - .11 свързано с остър стрес
  - F23.2 Остро шизофреноподобно психотично разстройство
    - .20 несвързано с остър стрес
    - .21 свързано с остър стрес
  - F23.3 Друго остро, предимно налудно психотично разстройство
    - .30 несвързано с остър стрес
    - .31 свързано с остър стрес
  - F23.8 Друго
  - F23.9 Неуточнено
- F24 Индуцирано налудно разстройство
- F25 Шизоафективни разстройства
  - F25.0 Шизоафективно разстройство, маниен тип
  - F25.1 Шизоафективно разстройство, депресивен тип
  - F25.2 Шизоафективно разстройство, смесен тип
  - F25.8 Друго
  - F25.9 Неуточнено
- F28 Други неорганични психотични разстройства
- F29 Неорганична психоза, неуточнена другояче

F3 РАЗСТРОЙСТВА НА НАСТРОЕНИЕТО (АФЕКТИВНИ РАЗСТРОЙСТВА)

- F30 Маниен епизод
  - F30.0 Хипомания
  - F30.1 Мания без психотични симптоми
  - F30.2 Мания с психотични симптоми
  - F3 0.8 Друг
  - F30.9 Неуточнен
- F31 Биполарно афективно разстройство
  - F31.0 Сегашен епизод: хипоманиен
  - F31.1 Сегашен епизод: маниен без психотични симптоми
  - F31.2 Сегашен епизод: маниен с психотични симптоми
  - F31.3 Сегашен епизод: умерена или лека депресия

.30 умерена или лека депресия без соматични симптоми

.31 умерена или лека депресия със соматични симптоми

F31.4 Сегашен епизод: тежка депресия без психотични симптоми

F31.5 Сегашен епизод: тежка депресия с психотични симптоми

F31.6 Сегашен епизод: смесен

F31.7 Понастоящем в ремисия

F31.8 Друго

F31.9 Неуточнено

F3 2 Депресивен епизод

F32.0 Лек депресивен епизод

.00 лек без соматични симптоми

.01 лек със соматични симптоми

F32.1 Умерено тежък депресивен епизод

.10 умерен без соматични симптоми

.11 умерен със соматични симптоми

F3 2.2 Тежък депресивен епизод без психотични симптоми

F32.3 Тежък депресивен епизод с психотични симптоми

F32.8 Друг

F32.9 Неуточнен

F33 Рекурентно депресивно разстройство

F33.0 Сегашен епизод: лек

.00 без соматични симптоми

.01 със соматични симптоми

F33.1 Сегашен епизод: умерено тежък

.10 без соматични симптоми

.11 със соматични симптоми

F33.2 Сегашен епизод: тежък, без психотични симптоми

F33.3 Сегашен епизод: тежък, с психотични симптоми

F33.4 Понастоящем в ремисия

F3 3.8 Друго

F33.9 Неуточнено

F34 Персистиращи разстройства на настроението (афективни разстройства)

F34.0 Циклотимия

F34.1 Дистимия

F34.8 Друго

F34.9 Неуточнено

F38 Други разстройства на настроението (афективни разстройства)

F38.0 Други разстройства на настроението (афективни разстройства), с единични епизоди

.00 смесен афективен епизод

F38.1 Други рекурентни разстройства на настроението (афективни разстройства)

.10 краткотрайно рекурентно депресивно разстройство

F38.8 Друго

F39 Неуточнено разстройство на настроението (афективно разстройство)

F4 НЕВРОТИЧНИ, СВЪРЗАНИ СЪС СТРЕС И СОМАТОФОРМНИ РАЗСТРОЙСТВА

F40 Фобийни тревожни разстройства

F40.0 Агорафобия

.00 агорафобия без паническо разстройство

.00 агорафобия с паническо разстройство

F40.1 Социални фобии

F40.2 Специфични (изолирани) фобии

F40.8 Други

F40.9 Неуточнени

F41 Други тревожни разстройства

F41.0 Паническо разстройство (епизодична пароксизмална тревожност)

F41.1 Генерализирана тревожност

F41.2 Смесено тревожно-депресивно разстройство

F41.3 Други смесени тревожни разстройства

F41.8 Други уточнени

F41.9 Неуточнени

F42 Обсесивно-компулсивно разстройство

F42.0 С преобладаване на натрапливи мисли или умствени предъвквания

F42.1 С преобладаване на компулсивни действия (натрапливи ритуали)

F42.2 Смесени натрапливи мисли и действия

F42.8 Друго

F42.9 Неуточнено

F43 Реакции на тежък стрес и разстройства в адаптацията

F43.0 Остра стресова реакция

F43.1 Посттравматично стресово разстройство

F43.2 Разстройства в адаптацията

.20 кратка депресивна реакция

.21 протрахирана депресивна реакция

.22 смесена тревожно-депресивна реакция

.23 с преобладаващо нарушение на други емоции

.24 с преобладаващо нарушение на поведението

.25 със смесено нарушение на емоциите и поведението

.28 други уточнени

F43 . 8 Други

F43.9 Неуточнени

F44 Дисоциативни (конверзионни) разстройства

F44.0 Дисоциативна амнезия

- F44.1 Дисоциативна фуга
- F44.2 Дисоциативен ступор
- F44.3 Транс и състояния на обладаност
- F44.4 Дисоциативни двигателни разстройства
- F44.5 Дисоциативни гърчове
- F44.6 Дисоциативна анестезия и загуба на сетивност
- F44.7 Смесени дисоциативни (конверзионни) разстройства
- F44.8 Други

- .80 Ганзеров синдром

- .81 множествена личност

- .82 преходни дисоциативни или конверзионни разстройства, срещащи се в детството и юношеството

- .88 други уточнени

- F44.9 Неуточнени

- F45 Соматоформни разстройства

- F45.0 Соматизационно разстройство

- F45.1 Недиференцирано соматоформно разстройство

- F45.2 Хипохондрично разстройство

- F45.3 Соматоформна вегетативна дисфункция

- .30 на сърцето и сърдечно-съдовата система

- .31 на горната част на гастроинтестиналния тракт

- .32 на долната част на гастроинтестиналния тракт

- .33 на дихателната система

- .34 на пикочно-половата система

- F45.4 Персистиращо соматоформно болково разстройство

- F45.8 Други

- F45.9 Неуточнени

- F48 Други невротични разстройства

- F48.0 Неврастения (синдром на умора)

- F48.1 Деперсонализационно-дереализационен синдром (разстройство)

- F48.8 Други уточнени

- F48.9 Неуточнени

F5 ПОВЕДЕНЧЕСКИ СИНДРОМИ, СВЪРЗАНИ С ФИЗИОЛОГИЧНИ НАРУШЕНИЯ И ТЕЛЕСНИ ФАКТОРИ

- F50 Разстройства на храненето

- F50.0 Анорексия нервоза

- F50.1 Атипична анорексия нервоза

- F50.2 Булимия нервоза

- F50.3 Атипична булимия нервоза

- F50.4 Преяждане, свързано с други психологични нарушения

- F50.5 Повръщане, свързано с други психологични нарушения

- F50.8 Други
- F50.9 Неуточнени
- F51 Неорганични разстройства на съня
  - F51.0 Неорганична инсомния
  - F51.1 Неорганична хиперсомния
  - F51.2 Неорганично нарушение на ритъма сън – бодърствуване
  - F51.3 Сомнамбулизъм (ходене насън)
  - F51.4 Нощни страхове
  - F51.5 Кошмари (тревожност по време на сън)
  - F51.8 Други
  - F51.9 Неуточнени
- F52 Сексуални дисфункции, непродуктивни от органично разстройство или заболяване
  - F52.0 Липса или загуба на желание за полово общуване
  - F52.1 Сексуално отвращение и липса на сексуално удоволствие
    - .10 сексуално отвращение
    - .11 липса на сексуално удоволствие
  - F52.2 Слабост на гениталния отговор
  - F52.3 Оргазмена дисфункция
  - F52.4 Преждевременна еякулация
  - F52.5 Неорганичен вагинизъм
  - F52.6 Неорганична диспареуния
  - F52.7 Свърхмерно полово влечение
  - F52.8 Друго
  - F52.9 Неуточнено
- F53 Психични или поведенчески разстройства свързани с пуерпериума, неклассифицирани другаде
  - F53.0 Леки психични разстройства свързани с пуерпериума, неклассифицирани другаде
  - F53.1 Тежки психични разстройства свързани с пуерпериума, неклассифицирани другаде
  - F53.8 Други
  - F53.9 Неуточнени
- F54 Психологични или поведенчески фактори, свързани с разстройства или заболявания, класифицирани другаде
- F55 Злоупотреба с вещества, непредизвикващи зависимост
  - F55.0 Антидепресанти
  - F55.1 Лаксативни
  - F55.2 Аналгетици
  - F55.3 Антиацидни
  - F55.4 Витамини
  - F55.5 Стероидни препарати или хормони
  - F55.6 Специфични билки или народна медицина
  - F55.8 Други
  - F55.9 Неуточнени
- F59 Неуточнени поведенчески синдроми, свързани с физиологични нарушения и телесни фактори

F6 РАЗСТРОЙСТВА НА ЛИЧНОСТТА И ПОВЕДЕНИЕТО В ЗРЯЛА ВЪЗРАСТ

F60 Специфични личностови разстройства

F60.0 Параноидно личностово разстройство

F60.1 Шизоидно личностово разстройство

F60.2 Диссоциално личностово разстройство

F60.3 Емоционално нестабилна личност

.30 Импулсивен тип

.31 Граничен (borderline) тип

F60.4 Хистрионно личностово разстройство F60.5 Ананкастно (обсесивно-компулсивно) личностово разстройство

F60.6 Тревожна (избягваща контакти) личност

F60.7 Зависима личност

F60.8 Други

F60.9 Неуточнени

F61 Смесени и други личностови разстройства

F61.0* Смесени личностови разстройства

F61.1* Дисхармонични личностови промени, които не се класифицират в F60 или

F62

F62 Трайни промени на личността, недължащи се на груба мозъчна увреда или заболяване

F62.0 Трайна промяна на личността след катастрофални преживявания

F62.1 Трайна промяна на личността след прекарано психично заболяване

F62.8 Други

F62.9 Неуточнени

F63 Разстройства на навиците и влеченията

F63.0 Патологично влечение към хазарт

F63.1 Патологично влечение към подпалване (пиромания)

F63.2 Патологично влечение към крадене (клептомания)

F63.3 Трихотиломания

F63.8 Други

F63.9 Неуточнени

F64 Разстройства на половия идентитет

F64.0 Транссексуалност

F64.1 Двуролев трансвестизъм

F64.2 Разстройство на половия идентитет в детска възраст

F64.8 Други

F64.9 Неуточнени

F65 Разстройства на сексуалното влечение

F65.0 Фетишизъм

F65.1 Фетишистки трансвестизъм

F65.2 Екхибиционизъм

F65.3 Воайорство

F65.4 Педофилия

F65.5 Садо-мазохизъм

F65.6 Множествени разстройства на сексуалното влечение

F65.8 Други

F65.9 Неуточнени

F66 Психологични и поведенчески разстройства, свързани със сексуалното развитие и насоченост

F66.0 Разстройство на сексуалното съзряване

F66.1 Дистонна на Аза сексуална насоченост

F66.2 Разстройство на сексуалните взаимоотношения

F66. 8 Други

F66.9 Неуточнени

Пети кодов знак за обозначаване на връзката с:

.x0 хетеросексуалност

.x1 хомосексуалност

.x2 бисексуалност

.x8 друго, включително предпубертетна сексуалност

F68 Други разстройства на личността и поведението в зряла възраст

F68.0 Преувеличаване на телесни симптоми по психологични причини

F68.1 Умишлено предизвикване или симулиране на симптоми или инвалидност, били те телесни или психологични (мнимо разстройство)

F68.8 Други уточнени

F69 Разстройства на личността и поведението в зряла възраст, неуточнени

* Този четвърти кодов знак отсъства в кратката версия на Глава V (F), отпечатана в основното издание на МКБ-10.

F7 УМСТВЕНА ИЗОСТАНАЛОСТ

F70 Лека умствена изостаналост

F71 Умерена умствена изостаналост

F72 Тежка умствена изостаналост

F73 Дълбока умствена изостаналост

F78 Друга умствена изостаналост

F79 Умствена изостаналост, неуточнена

Четвърти кодов знак за уточняване степента на свързано с изоставането нарушение в поведението:

F7X.0 = няма, или минимално нарушение в поведението

F7X.1 = значително нарушение в поведението, изискващо внимание или лечение

F7X.8 = друго

F7X.9 = неуточнено

F8 РАЗСТРОЙСТВА НА ПСИХОЛОГИЧНОТО РАЗВИТИЕ

F80 Специфични разстройства на развитието на речта и езика

F80.0 Специфично разстройство на артикулацията

F80.1 Разстройства на експресивната реч

F80.2 Разстройства на рецептивната реч

F80.3 Придобита афазия с епилепсия (Синдром на Landau-Kieffner)

F80.8 Други

F80.9 Неуточнени

F81 Специфични разстройства на развитието на училищните умения

F81.0 Специфично разстройство на четенето

F81.1 Специфично разстройство на правописа

F81.2 Специфично разстройство на аритметичните умения

F81.3 Смесени разстройства на училищните умения

F81.8 Други

F81.9 Неуточнени

F82 Специфично разстройство на развитието на двигателните функции

F83 Смесено специфично разстройство на развитието

F84 Генерализирани разстройства на развитието

F84 .0 Детски аутизъм

F84.1 Атипичен аутизъм

F84.2 Синдром на Rett

F84.3 Друго дезинтегративно разстройство в детството

F84.4 Хиперактивно разстройство, съчетано с умствено изоставане и стереотипни движения

F84.5 Синдром на Asperger

F84.8 Други

F84.9 Неуточнени

F88 Други разстройства на психологичното развитие

F89 Неуточнени разстройства на психологичното развитие

F9 ПОВЕДЕНЧЕСКИ И ЕМОЦИОНАЛНИ РАЗСТРОЙСТВА С НАЧАЛО, ТИПИЧНО ЗА ДЕТСТВОТО И ЮНОШЕСТВОТО И НЕУТОЧНЕНО ПСИХИЧНО РАЗСТРОЙСТВО

F90 Хиперкинетични разстройства

F90.0 Нарушение на активността и вниманието

F90.1 Хиперкинетично разстройство на поведението

F90.8 Други

F90.9 Неуточнено

F91 Разстройства на поведението

F91.0 Разстройство на поведението, ограничено в семейна обстановка

F91.1 Несоциализирано разстройство на поведението

F91.2 Социализирано разстройство на поведението

- F91.3 Разстройство с противопоставяне и предизвикателство
- F91.8 Други
- F91.9 Неуточнено
- F92 Смесени разстройства на поведението и емоциите
  - F92.0 Депресивно разстройство на поведението
  - F92.8 Други
  - F92.9 Неуточнено
- F93 Емоционални разстройства с начало, типично за детството
  - F93.0 Разстройство с тревога от раздяла
  - F93.1 Фобийно-тревожно разстройство в детството
  - F93.2 Разстройство със социална тревожност
  - F93.3 Разстройство със съперничество между сиблинги
  - F93.8 Други
  - F93.9 Неуточнено
- F94 Разстройства на социалното функциониране с начало, типично за детството и юношеството
  - F94. 0 Елективен мутизъм
  - F94.1 Разстройство на привързаност в детството, реактивен тип
  - F94.2 Разстройство на привързаност в детството, дезинхибиран тип
  - F94.8 Други
  - F94.9 Неуточнено
- F95 Тикови разстройства
  - F95.0 Преходно тиково разстройство
  - F95.1 Хронично двигателно или гласово тиково разстройство
  - F95.2 Комбинирани гласови и множествени двигателни тикове (синдром на Tourette)
  - F95.8 Други
  - F95.9 Неуточнено
- F98 Други поведенчески и емоционални разстройства с начало, обичайно за детството и юношеството
  - F98.0 Енуреза, неорганична
  - F98.1 Енкопреза, неорганична
  - F98.2 Разстройства на храненето, в бебешката и детска възраст
  - F98.3 Пика в бебешка и детска възраст
  - F98.4 Разстройство със стереотипни движения
  - F98.5 Заекване
  - F98.6 Бърза реч (cluttering)
  - F98.8 Други уточнени